

Rovatok

Programok

Kultúreset

Irodalom-történet

Művészet-történet

Zene-történet

Színház-történet

Film-történet

Tudomány-történet

Vers

Próza

Új hang

Teljes tartalom

Impresszum

Képgalériák

Stock János: Dinamika

A bobdai templom

Puskás János fotói

Stock János: Tájak és emberek

Pusztai Virág: Kollázs

Kocsis Alíz: Árnyalatok

Gellér Ágnes fotói

Radics Karola fotói

Stock János fényképei

Fábián Attila: Töredékek

Gyémánt István: Élet-jelek

Pusztai Virág: Szeged effekt (illusztrációk)

Henn László: Hó-korom

Indiai utazás (Gáspár Ferenc fotói)

Madárélet a szegedi téiben (Gyémánt István fotói)

Boldizsár Mária fotói

Ízelítő Simon Zoltán grafikáiból

Molnár Gábor: Guatavitától Narihualáig

[Kezdőlap](#) » [Tudomány-történet](#) » Szélpál Szilárd: Célja-e az államnak, hogy biztosítsa polgárai boldogságát?**Szélpál Szilárd****Célja-e az államnak, hogy biztosítsa polgárai boldogságát?**

Az állam én vagyok! – mondotta egykoron XIV. Lajos, a napkirály. Sokat idézett mondat. És nem véletlenül. Ezt a történelmi szentenciát rendre előveszi a média minden olyan államférfivel vagy vezetővel kapcsolatban, aki hatalomra tör, vagy uralkodni igyekszik embereken és államokon. A sajtó azért teszi mindezt, hogy az ilyen személyeket megbélyegezze, lejárássa, és bebizonyítsa, hogy minden cselekedetük az állam élén egy célt szolgál, mégpedig saját hatalomvágyuk kielégítését, másrészt azért, mert ezzel a közösség védekező mechanizmusát, figyelmét igyekszik felhívni. Engem nem is a kérdés személyeket érintő része foglalkoztat, hanem maga a mondat – *Az állam én vagyok!* Egyszerre sokat sejtető és önbizalomtól duzzadó, másfelől (bizony) riasztó is. A mondat, amelyben az állam szubjektummá, személylényegül át: a mondat alanya jelenti ki ezt magáról, de ha tovább elemezzük, akkor az is látszik, hogy az állam is alanyává válhat a mondatnak. A mondat nyelvtani elemzését nem erőltetném, mert egyrészt nem vagyok nyelvész, ezért nem is igazán tudom nyelvtanilag mélyrehatóbban elemezni, másrészt a mondat filozófiai mélységei sokkal vonzóbbak, mint az elsőre látszik.

Hogyan lehet egy személy egyben egy állam? Az államra sokan és sokféleképpen megpróbáltak választ adni, magának a fogalomnak a meghatározásával vagy magának a fogalom jelentésének a meghatározásával. Az állam egy olyan struktúra, amely az ember életének szerves részét kell, hogy képezze, hiszen csak általa lesz képes az egyén élni. Ez a platóni gondolat rendhagyónak tekinthető, hiszen azt mondja ki, hogy az állam, az egy szervezet. Az, ahol egyénként létezni, élni tudunk. Furcsa, ha nézzük az ősebert, aki kis közösségekben tengette mindennapjait, nemigen úgy élte ezt meg, mint egy állam része, állampolgára. A platóni okfejtés vagy megfogalmazás még azért sem lehet jó, vagy esetünkben hiányosnak tekinthető, mert nem számol Ötziivel, aki mint korai előember az Alpok hegyeit járta faluról falura. De ezek a falvak nem voltak államok a szó klasszikus, ha úgy tetszik platóni értelmében. Pedig ha belegondolunk, ezek a falvak jelentették az államokat akkor, a maguk minimális szervezetségi, szervezeti felépítési szintjén. Ilyenkor a kérdés az, hogy az az állam, amely magas szervezetségi szinten áll és ezzel lineáris fejlődési pályát mutat be mind társadalmi, mind tudományos szinten, vagy az tekinthető államnak, ahol egyáltalán van és létezik egyfajta szervezetség.

Ha visszamegyünk az alapmondatunkhoz, akkor a másik vonal, amin elindulhatunk, az a mondat állítmánya. Az én „vagyok”. Mindenki számára ismerős lehet a Bibliából egy hasonló szentencia, leginkább a Teremtés könyvéből, amikor Isten kijelenti Mózesnek, hogy „Vagyok, aki vagyok!” Ha mármint ezzel az analógiával

Törköly József: Balett
 Roboz István: Természet
 Henn László festményei
 Dobóczy Zsolt: Hídépítés
 Roboz István: Fekete-fehér

Kapcsolat

szegedilap@index.hu

Keressenek minket a Facebookon is!

Keresés

Keresés

Látogatók száma

Összes látogató:	202719
Múlt hónap:	6852
Ma:	186
Jelenleg online:	3

vizsgáljuk a Napkirály mondatát, úgy az nem mást jelent, mint hogy az *Én*, azaz aki a kijelentést tette, tehát *XIV. Lajos egyenlő Vagyokkal*. Azzal a *Vagyokkal*, aki maga az Isten. Ezzel saját magát isteni rangra emeli. Tudjuk, ez nem volt rendhagyó a korabeli társadalmi viszonyok között, hiszen az ókortól kezdve a legtöbb arisztokratikus államberendezkedés élén trónoló vezető hatalma közvetlenül az Istentől, istenektől származott. Sok esetben az is elmondható, hogy az uralkodó egy személyben volt Isten és az Isten, vagy az istenek helytartója is. Ha visszaemlékszünk a mondatunkra – *Az állam én vagyok!* –, akkor ez értelmezhető úgy is, hogy az állam az egy személyben maga az Isten (is). Ha maga az Isten, akkor annak földi helytartója, vagy rokona, az uralkodó (is).

Érdekes csavart vihetünk a gondolatmenetbe, amikor elfogadjuk azt, hogy *Vagyok* az Isten maga, és aki a kijelentést tette, az maga is Isten, még ha ember is. Ha pedig Isten az állam, és az állam maga az Isten akkor egy nagyon ingoványos talajra sikerült lépnünk gondolatfűzérünkkel. Egyrészt már a teológia alapjait súroljuk és kérdőjelezzük meg, hiszen Isten nem lehet ember, másrészt felvetődik egy újabb probléma is. Ha az állam egyenlő Istennel, annak egyik neve olyan, mint a *Vagyok*, akkor az állam, mint elvont fogalom az emberek előtt nem egy szervezeti formaként fog megjelenni, hanem erkölcsi eszmeként. Kant nagyon világosan kifejtette, hogy az állam nem lehet más, mint egy közösség életét meghatározó szervezeti forma, amely törvények meghozatalával, a jog megteremtésével a jogállamot alkotja meg. A jogállam az ő felfogásában nem lépheti túl ezeket a kereteket, és nem válhat erkölcsi eszmévé, mert akkor sérül az állam létének a célja. Kant szerint az állam célja az kell, hogy legyen, hogy a polgárai számára biztosítsa az önmegvalósítás lehetőségét, megteremti a lehetőségét annak, hogy a polgár, mint egyén, mint entitás saját boldogságát meg tudja teremteni. Ha viszont az állam direkt módon igyekszik a polgárai boldogságát megteremteni, akkor óhatatlanul erkölcsi eszmévé válik. Olyan erkölcsi eszmévé, mint a totalitárius rendszerek diktátorainak személyi kultuszai. Ahol a személyi kultusz tárgya az állam élén álló diktátor, aki egy személyben maga az állam is, sőt ebben a minőségében korábbi okfejtésünkre hivatkozva ki is jelenthetjük, hogy Isten is.

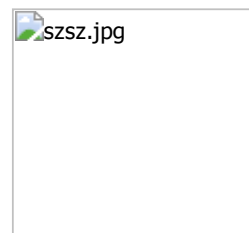
Érdekes távlatokig sikerült eljutnunk és elkalandoznunk, de még kár lenne befejezni ezt a sort. Ott tartottunk, hogy az állam Isten egyik neve, ha a bibliai kijelentésre alapozzuk a napkirály mondatát, és ez az isten maga a felkent király, az ország uralkodója és birtokosa. Ezzel az állam erkölcsi eszmévé válik, aminek hatása abban nyilvánul meg, hogy az állam polgárainak hódolni kell az állam, azaz az Isten oltárán, és keresni a kegyét és megtenni mindent azért, hogy az állam, azaz Isten boldog legyen, amikor földi helytartóként éli mindennapjait a versaille-i palotában. Tehát végső soron az embereknek kell boldoggá tenni őt. Az alapproblémánk viszont az, hogy célja-e az államnak biztosítani a polgárai boldogságát? A vallási hagyományok minden vallás esetében azt mondják, hogy Isten célja nem más, mint a benne hívőknek boldogságot nyújtani és az örök élet lehetőségét biztosítani.

Az állam, mint Isten egy neve ebben a minőségben erre a feladatra csak korlátozottan lehet képes, hiszen ha boldogságot még csak-csak, de örök életet nem tud adni senkinek, egyetlen polgárának sem. Bár ez sem korrekt megfogalmazás így, hiszen az örök életet a szobrok és a történelmi emlékezet ápolásával biztosíthatja a polgár számára. A boldogság már bonyolultabb ügy,

mert az állam szerintünk nem lehet képes minden polgára boldogságának biztosítására, mert fizikai képtelenség a részéről. Ha Isten-ember, ha szervezet megfogalmazásként tekintünk is rá. Más nem tud nyújtani, mint azt, hogy egy csoportot a közösségen belül elhalmoz minden földi jóval és számukra az élvezeti cikkeken, élvezeteken keresztül a boldogság álcáját biztosítani. Ha viszont csak egy csoportot képes boldoggá tenni az egész közösségen belül, akkor mint állam kijelenthető, hogy csődöt mondott, a polgárok életminőségének, boldogságának, boldogulásának biztosításában, ha Isten-emberként vizsgáljuk, akkor a teológia adhat magyarázatot a felvetésünkre. A teológia a fizikai létből fakadó boldogságok helyett az isteni szeretetre helyezi a hangsúlyt, tehát ha Isten-ember szereti az embereket, alattvalóit, polgárait, akkor a polgár boldognak érezheti magát, hiszen ezzel egy speciális, személyes kapcsolat kiépítése válik valóra az egyén és az állam (= Isten-ember) között.

A kérdés tartalmát és fogalmait egy teljesen más megközelítésből és más elgondolások mentén fejtettük ki. Még ha a választ nem is sikerült megelűnünk, arra mégiscsak rámutattunk, hogy az egyénnek, a polgárnak miért célja boldoggá tenni az államot, és az államnak, azaz az Isten-embernek miért lehet fontos boldoggá tennie polgárait.

Szélpál Szilárd Szegeden született, tanulmányait a Szegedi Tudományegyetemen, Gödöllőn majd a párizsi Sorbonne-on végezte. Jelenleg az SZTE Filozófia és Környezettudományi Doktori Iskolák hallgatója. A laboratóriumi kísérletek között előszeretettel foglalkozik társadalomfilozófiai kérdésekkel.

Tetszik

Megosztás

33 ember kedveli. Az ismerőseid közül te lehetsz az első.